

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 14 maja 2025 r.

PS.Le.431.3.2025.6

Pani
Magdalena Szwebów
Kierownik
Środowiskowy Dom Samopomocy
„Wygodna Stacja”
ul. Kościelna 2
64-050 Wielichowo

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 126 oraz art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą*) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej², zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, przeprowadził w dniach od 10 kwietnia do 29 kwietnia 2025 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy „Wygodna Stacja” w Wielichowie, zlokalizowanym pod adresem: ul. Kościelna 2, 64-050 Wielichowo, zwanym dalej *Domem*, *Placówką* lub określanym skrótem *ŚDS*.

Zakres kontroli obejmował spełnianie standardu usług³ oraz kwalifikacje kadry realizującej zadanie z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Panią Kierownik bez zastrzeżeń 5 maja 2025 r. (wpływ do WUW w dniu 8 maja 2025 r.).

W wyniku kontroli ustalono, iż ŚDS jest jednostką organizacyjną Powiatu Grodziskiego. Funkcjonowanie ŚDS określają, zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴ (zwanym dalej *rozporządzeniem*): statut, regulamin organizacyjny, plan pracy ŚDS oraz programy działalności Domu przygotowane odrębnie dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A), osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B), osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C) oraz dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D).

Dom jest ośrodkiem wsparcia – placówką dziennego pobytu typu ABCD przeznaczoną dla 20 uczestników. W pierwszym dniu kontroli na zajęciach obecnych było 15 osób.

Powyższe jest zgodne z § 3 ust. 1 i 2 oraz § 5 ust. 1-3 ww. rozporządzenia.

W dniach kontroli ŚDS świadczył usługi dla 3 osób z przewlekłą chorobą psychiczną, 12 osób z niepełnosprawnością intelektualną, 1 osoby wykazującej inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych oraz 4 osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, kwalifikującymi się do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51 c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Wśród uczestników nie było osób spoza terenu Powiatu Grodziskiego.

Dom nie zapewnia usług transportowych, o których mowa w § 20 ww. rozporządzenia. Dowożeniem uczestników na zajęcia i odwożeniem po zajęciach zajmuje się Stowarzyszenie „Bilet Marzeń” powstałe z inicjatywy rodziców/opiekunów uczestników ŚDS. Harmonogram dowozów i odwozów uczestników w okresie objętym kontrolą umożliwiał wszystkim osobom uczestniczenie w prowadzonych zajęciach przez co najmniej 6 godzin dziennie, co jest zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

⁴ jw. (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

Dom umożliwia uczestnikom spożywanie gorącego posiłku, zgodnie z § 15 ust. 1-2 rozporządzenia.

W zakresie kwalifikacji kadry kontrola wykazała, że jako Kierownik ŚDS posiada Pani kwalifikacje zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, a zatrudnianie kadry odbywa się zgodnie z wymogami określonymi w § 10 ust. 1-3 ww. rozporządzenia.

Osoby zatrudnione na stanowisku terapeuty zajęciowego, instruktora terapii zajęciowej oraz asystenta osoby niepełnosprawnej, posiadają kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁵. Ponadto terapeuci zajęciowi posiadają wpis do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego.⁶ Wszyscy pracownicy merytoryczni Domu spełniają wymagania w zakresie posiadania co najmniej trzymiesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Osoby, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych, co jest zgodne z § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano szkolenia dla pracowników o tematyce związanej z funkcjonowaniem ŚDS, co jest zgodne z § 23 ww. rozporządzenia.

W Domu działa Zespół wspierająco – aktywizujący (ZW-A). Osoby zaangażowane w pracę z uczestnikami wchodzące w skład ZW-A wykonują pracę w łącznym wymiarze 5 etatów. Obliczono, iż dla 20 uczestników (w tym 3 osób A, 13 uczestników BC i 4 osób D), ŚDS zapewnia wskaźnik zatrudnienia Zespołu wspierająco – aktywizującego w wymiarze określonym przepisami w § 12 ust. 1 pkt 1-3 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Działania Domu, zgodnie z § 12 ust. 3 ww. rozporządzenia, wspierane są przez opiekunów i członków rodzin uczestników.

W zakresie oceny bazy lokalowej Domu stwierdzono, że obiekt spełnia warunki określone w § 18 pkt 1-4 ww. rozporządzenia.

W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. a oraz § 18a ww. rozporządzenia zorganizowano salę ogólną, która umożliwia spotkanie się uczestników zajęć i ich rodzin. Ponadto zgodnie z § 18 pkt 5 lit. b ww. rozporządzenia, w ŚDS zorganizowano następujące pracownie: plastyczną, komputerową i rękodzieła. W ŚDS, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. c ww. rozporządzenia, zorganizowano Pokój psychologa/pokój wyciszeń jako pomieszczenie przeznaczone do indywidualnego poradnictwa psychologicznego, wykorzystywanego także jako pokój wyciszeń służący do odpoczynku, wyciszenia i relaksacji uczestników. W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. d ww. rozporządzenia, zorganizowano pracownię gospodarstwa domowego

⁵ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960 ze zm.), tabela II D Stanowiska w urzędach i samorządowych jednostkach organizacyjnych, IV. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (...), Stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 15, 26 i 34.

⁶ Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1972).

(pracownię kulinarną) z niezbędnymi urządzeniami i sprzętem gospodarstwa domowego. Pomieszczenie połączone jest z jadalnią.

ŚDS wyposażono w sprzęty odpowiednie do realizacji zajęć wspierająco – aktywizujących zgodne z § 18 pkt 6 lit. a-b ww. rozporządzenia.

W ŚDS zorganizowano 3 pomieszczenia sanitarne, tj.: 2 łazienki (osobno dla kobiet i mężczyzn) wyposażone m.in. w natryski z uchwytami, toalety (w sumie 2 kabiny WC), umywalki, lustra, dystrybutory mydła i ręczników jednorazowych. Ponadto w Domu jest toaleta dla personelu. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 5 lit. f i g ww. rozporządzenia. Dla uczestników zorganizowano także szatnie.

ŚDS zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych. Pracownicy ŚDS w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników współpracują z osobami i jednostkami wymienionymi w § 21 pkt 1-9 ww. rozporządzenia.

Dla każdego uczestnika prowadzone są Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego. W trakcie kontroli szczegółowej analizie poddano Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego czterech uczestników. Każdy kontrolowany IPPW-A realizowany był w porozumieniu z uczestnikiem, ale w przypadku dwóch uczestników całkowicie ubezwłasnowolnionych – bez udziału opiekuna prawnego. Powyższe jest częściowo zgodne z § 13 ust. 1 rozporządzenia.

W Domu odbywają się posiedzenia Zespołu Wspierająco – Aktywizującego w celu omówienia realizacji Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego każdego z uczestników. Na tych spotkaniach sporządzane są *Oceny Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego*, w których oceniana jest zasadność dalszego korzystania z usług świadczonych w ŚDS „Wygodna Stacja” w Wielichowie.

W zakresie prowadzonej przez ŚDS dokumentacji ustalono, iż zgodnie z treścią § 24 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, w Domu prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdego uczestnika.

Wpisy w Ewidencji uczestników dokonywane są chronologicznie według dat przyjęcia uczestników do ŚDS, zgodnie z § 24 ust. 6 ww. rozporządzenia.

Dzienniki zajęć terapeutycznych obejmują wpisy z codziennej pracy poszczególnych pracowni. Prowadzone są w sposób ciągły, uwzględniający codzienne funkcjonowanie każdej z pracowni. Terapeuci dokumentują swoją pracę poprzez wpisywanie informacji wymienionych w § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a-d ww. rozporządzenia. Wszystkie wpisy terapeutów opatrzone są ich podpisami, czym Dom spełnia wymóg określony w § 24 ust. 5 ww. rozporządzenia.

Ewidencja obecności uczestników na zajęciach w ŚDS prowadzona jest zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia uczestnicy potwierdzają swoją obecność samodzielnie podpisem na liście obecności, a w przypadku braku takiej możliwości obecność uczestnika potwierdzają podpisem upoważnieni pracownicy Domu.

ŚDS, zgodnie z § 6 ust. 3-5 rozporządzenia, korzysta z możliwości zamknięcia Domu na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Jednocześnie kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. W zakresie bazy lokalowej:
 - w ŚDS nie ma oddzielnej jadalni. Funkcję jadalni pełni pracownia gospodarstwa domowego. Jest to sprzeczne z § 18 pkt 5 lit. d-e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy;
 - w ŚDS nie ma odrębnego pomieszczenia – pokoju wyciszeń dla uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D), których w Domu w dniach kontroli było 4. Jest to niezgodne z § 18 pkt 5 lit. c rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. W zakresie Indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizującego:
 - ocenę realizacji Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego 4 uczestników, których akta analizowano, przeprowadzono z przekroczeniem terminu określonego w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy;
 - w przypadku dokumentacji dwóch uczestników całkowicie ubezwłasnowolnionych stwierdzono brak podpisów opiekunów prawnych pod ich Indywidualnymi planami postępowania wspierająco – aktywizującego oraz pod oceną z ich realizacji (dokumenty podpisane były przez uczestniczkę/uczestnika), co jest niezgodne z § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. W zakresie dokumentacji:
 - terapeuci w dziennikach dokumentujących ich pracę nie wpisują ewentualnych uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważnych z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego (np. o ich samodzielności, preferencji w zakresie form aktywności, zainteresowaniu zajęciami oraz motywacji uczestników do udziału w poszczególnych zajęciach). Powyższe jest niezgodne z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
 - w indywidualnych zeszytach uczestników, w których wpisywane są spostrzeżenia dotyczące danego uczestnika, jego zachowania i zaangażowania w uczestnictwo w zajęciach Domu na przestrzeni tygodnia, nie stwierdzono podpisów pracowników. Uniemożliwia to identyfikację autora wpisów i opisów funkcjonowania uczestników.

- *Ewidencja uczestników* nie zawiera wszystkich elementów wymienionych w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, tj.:
 - numeru telefonu uczestnika (podano tylko w 1 przypadku);
 - okresu i przyczynie dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w Domu.

W oparciu o całokształt ustaleń Środowiskowy Dom Samopomocy „Wygodna Stacja” w Wielichowie ocenia się pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.⁷

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Zorganizowanie pomieszczenia z przeznaczeniem na jadalnię, co będzie zgodne z § 18 pkt 5 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. Zorganizowanie odrębnego pomieszczenia – pokoju wyciszeń dla uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D), co będzie zgodne z § 18 pkt 5 lit. c rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. Dokonywanie oceny realizacji Indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizującego uczestników z zachowaniem terminu określonego w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, tj. co najmniej raz na 6 miesięcy.
4. Realizowanie Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego osób całkowicie ubezwłasnowolnionych w porozumieniu z ich opiekunami prawnymi, zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
5. Zmianę sposobu dokonywania wpisów w Dziennikach zajęć terapeutycznych, tak aby wpisy zawierały także ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego, zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
6. Zmianę sposobu dokonywania wpisów w *Ewidencji uczestników*, tak aby wpisywane dane zawierały wszystkie informacje o uczestniku wymienione w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Ponadto rekomenduję:

1. Potwierdzanie podpisem pracownika wpisów dokonywanych w indywidualnych zeszytach uczestników, tak by możliwa była identyfikacja autora wpisu.

⁷ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo uchybień, pozytywna mimo nieprawidłowości, negatywna.

Informuję Panią Kierownik, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję od Pani w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

Przypominam także, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12.000 zł.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Poznaniu

*/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

Otrzymują:

1. Pani Magdalena Szwebów
Środowiskowy Dom Samopomocy
„Wygodna Stacja”
ul. Kościelna 2
64-050 Wielichowo
2. Pan Mariusz Zgaiński
Starosta Grodziski
ul. Żwirki i Wigury 1
62-065 Grodzisk Wielkopolski

aa